

De Statiaanse delegatie voor de onderwijsconferentie op Bonaire is op 18 maart 2011 bijeengekomen om inhoudelijke kanttekeningen te plaatsen bij de onderwijsagenda. Wij, Statiaanse afgevaardigden, zijn verheugd dat het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ons de gelegenheid biedt om samen na te denken over hoe de kwaliteit van het onderwijs verbeterd kan worden. In een enkel paragraaf in de inleiding van de onderwijsagenda staat geschreven dat *elke leerling telt!* Maar staat het kind wel centraal, als men beseft dat Sint Eustatius ernstig kampt met afwijkende gedragingen van de leerling, niet alleen in het voortgezet onderwijs maar ook op de basisscholen. Je kunt in de onderwijsagenda rekening houden met het herkennen van en het omgaan met leer- en gedragsproblemen, maar het onderwijsministerie heeft nagelaten de omvang van het probleem op Sint Eustatius goed in beeld te brengen. Het opzetten van een Expertisecentrum voor Onderwijszorg en het leveren van scholing aan docenten zijn goede initiatieven, maar zij bieden op dit moment onvoldoende mogelijkheden om het omvangrijke probleem degelijk aan te pakken. Zolang de zorgsituatie op Sint Eustatius niet onderzocht is, is het maar de vraag of de omschreven activiteiten in de onderwijsagenda het gewenste effect sorteren. Zo menen wij dat de aanstelling van een onderwijspsycholoog al een eerste stap in de goede richting zal zijn. Daarnaast zouden de scholen moeten beschikken over een remedial teacher en een gekwalificeerde kracht voor speciaal onderwijs. De lumpsumberekening dient daarop aangepast te worden.

De leerling verkeert in een tweetalige omgeving, wat neerslaat op zijn presteren in het onderwijs. Zolang bijvoorbeeld het onderwijsministerie zich vasthoudt aan het examineren in het Nederlands, zullen de leeropbrengsten achterblijven. De taal is slechts een middel om kennis te verwerven, niet om daarop te worden afgerekend. Een in te stellen (taal)werkgroep zal zich lokaal buigen over de taalkwestie en daarbij het overeengekomen taalprotocol van enkele jaren geleden als uitgangspunt nemen. Een taalwerkgroep zou moeten toezien op de implementatie van de afspraken, die gemaakt zijn in het protocol, en niet op het heropenen van de discussie.

We zullen hier nog verder willen ingaan op het feit dat het kind centraal moet staan in het beleid. Bij het berekenen van de hoogte van de lumpsum is het ministerie uitgaan van een rekenformule voor een groepsgrootte. Gelet op het eerder geschetste beeld van relatief veel moeilijke kinderen in de klas, zou het ministerie wellicht tot andere berekeningen komen, waarvan het getal van de gewenste groepsgrootte dichter zal aansluiten bij de situatie van het speciaal onderwijs. Wij willen hier de vergelijking maken met de Nederlandse situatie, bij scholen in achterstandswijken die extra (financiële) ondersteuning ontvangen.

Sint Eustatius heeft meer behoefte aan steun bij het invullen van het curriculum in het primair onderwijs, zodat de tussen- en einddoelen worden behaald. Uiteindelijk profiteert het kind hiervan.

Een ander struikelblok is de motivatie van het kind. Schoolverzuim is een direct gevolg daarvan. Daarvoor zal een aanpak moeten komen. Door de oprichting van een bureau voor leerplicht zijn wij nu in de gelegenheid gebracht om repressieve maatregelen te nemen. Veel meer effect hebben de preventieve maatregelen, zoals een reboundregeling. We moeten namelijk trachten dreigend schooluitval te voorkomen. Dit is niet alleen de taak van het primair en secundair onderwijs, maar ook van ouders en andere verzorgers.

Een groeiend probleem in het voortgezet onderwijs is het aantal tienerzwangerschappen. Carrière kansen van deze meisjes nemen daardoor af. Ook hiervoor zou een plan van aanpak moeten verschijnen. Voorlichting op dit terrein is onvoldoende gebleken; we zullen daarom ook onder andere

in de richting van een vertrouwensarts moeten denken. Omdat dit probleem zich voordoet in het voortgezet onderwijs, zal deze school ter overweging voorstellen doen aan het openbaar lichaam.

Een probleem van ander aard is het verkeerde voedingspatroon onder de jeugd. Slechte eetgewoontes en zelfs voor een bepaalde groep geen ontbijt voordat zij naar school gaat. Voor dit veelzijdig probleem zullen in de nabije toekomst meervoudige oplossingen moeten komen.

Ouderparticipatie is voor ons een te vaag begrip. Wij willen de ouders zodanig bij het onderwijs betrekken, dat zij werkelijk geïnteresseerd raken in de prestaties van hun kind.

Wij willen de vorming van het kind laten beginnen op het kinderdagverblijf. Daar zijn de mogelijkheden voor ontluikende geletterdheid en gecijferdheid aanwezig om het kind beter in het primair onderwijs te laten instromen, omdat deze kinderen dan spelenderwijs de beginselen van taal of rekenen eigen maken. Het is niet alleen de taak van het openbare lichaam, maar ook van het onderwijsministerie. Op St. Eustatius is de kwaliteit van het onderwijs namelijk niet te vergelijken met die in Nederland.

Het onderwijsministerie zet schoolcoaches in ter ondersteuning van schoolbesturen en –directeuren. Naast dit initiatief wil Sint Eustatius ook de inzet van onze lokale trainster op uitvoerend niveau in de klassen van het primair onderwijs. Zij zal dan volledig bekostigd worden door het ministerie. Wij missen overigens de assistentie van de schoolcoach in het sociale kanstraject.

De leerkracht is de spil in de leeromgeving. De schoolbesturen ondervinden hardnekkige moeilijkheden bij het vinden van zeer geschikte kandidaten. Los van het feit dat Sint Eustatius niet bekend is in Nederland, is de salariëring de grootste hindernis om iemand over de streep te kunnen krijgen. Kandidaten schrikken van het lage bedrag, waartegen zij moeten werken. Naast dit probleem zien wij tevens een groot verloop onder de docenten. In het voortgezet onderwijs wordt vaak gewerkt met driejarige contracten, wat een hindernis inhoudt voor de continuïteit. Tevens speelt de taalachtergrond van de docent in het primair onderwijs een voorname rol, die in een tweetalige situatie onderwijst. Het probleem van de docent is complexer dan wat in de onderwijsagenda wordt aangepakt. Wat er nu in Sint Maarten gebeurt, zal men de lokale mensen ook moeten bieden om met een HBO-diploma via een stoomcursus te laten zij-instromen of beter gezegd we opteren voor docenten van hoge kwaliteit. Vooral willen we hier de prioriteit leggen bij de herstructurering van de salarissen op ons eiland.

“De kwaliteit moet omhoog” staat beschreven in de onderwijsagenda. De vraag is waar men de nadruk op moet leggen. Is de scholing van de docenten of de aanschaf van onderwijsleermateriaal van hoger belang? Sint Eustatius heeft hier een duidelijk antwoord op: een volledige aanschaf van het materiaal. We hebben al een lange periode van scholing achter de rug, vooral voor de docenten in het funderend onderwijs. Ruim een jaar geleden is materiaal is besteld, maar het budget was ontoereikend om alles wat echt nodig was aan te schaffen. Laten de scholen de bestellijsten opstellen om zo te checken welke financiële middelen er ingezet dienen te worden. Het belang van goed materiaal wordt door iedere school onderschreven, maar wij kennen tevens een grote waarde toe aan de grote rol die goed gekwalificeerde en gemotiveerde docenten spelen in het onderwijsleerproces, waar het uiteindelijk draait om de leeropbrengsten. Het voortgezet onderwijs voelt zich onderbedeeld als het over de onderwijsverbeteringsgelden gaat en verwacht dat dit in de nabije toekomst wordt rechtgezet. In samenspraak met het openbaar lichaam moet bekeken worden

of de grote onderhoudsgelden, die jaarlijks gereserveerd moeten worden, ter beschikking kunnen komen aan de scholen. Zij kunnen dan de beschikbare financiën naar eigen inzichten besteden.

De rol van het openbare lichaam vinden wij zuinig omschreven in de onderwijsagenda. Het openbare lichaam moet een gelijkwaardige partner zijn binnen het veranderproces. Zo zou het inspraak moeten hebben in het opzetten van het stappenplan, het benaderen van consultants, het organiseren van trainingen, met mee evalueren op eilandelijk niveau en het mee analyseren van stagnerende processen. Op zijn beurt zal het openbare lichaam een stuurgroep oprichten van alle betrokkenen binnen het onderwijs om eerder genoemde problemen, zoals de motivatie van het kind, het taalprobleem, de aanstelling van docenten en ouderparticipatie, te bespreken. Het onderwijs ziet vooral een rol weggelegd voor het openbaar lichaam in het faciliteren van samenwerking tussen primair en secundair onderwijs. De scholen blijven verantwoordelijk voor hun eigen handelen.

Wij vragen ons af waarom het onderwijsministerie niet de onderwijsveranderingsprocessen tussen 2002 en 2008 goed heeft bestudeerd. Wij zijn al lang bekend met een schoolontwikkelingsplan. De vraag die men hier moet stellen, is: "Waarom heeft dit nooit in de praktijk goed gewerkt?". Hoe gaat het onderwijsministerie om met de verworven competenties in die periode? Zijn die wel goed in beeld gebracht of concentreert men vooral op de vakken rekenen en taal?

Wij betreuren dat adviesorganen, zoals PO-, VO- en MBO-raad ver van ons eiland functioneren. Hoe kunnen we afspreken dat er daadwerkelijk rekening wordt gehouden met de lokale cultuur en omstandigheden? Met andere woorden hoe goed wordt er geluisterd naar de betrokken partijen in het onderwijs en heeft men wel het vermogen om zich in te leven in de lokale cultuur en gewoonten, wat trouwens ook opgaat voor het onderwijsministerie. Dit alles moet leiden tot een betere participatie.

Wij stellen voor dat het ministerie de scholen zeer sterk betreft bij de aanschaf van een leerlingvolgsysteem. Het voortgezet onderwijs opteert voor Magister. Deze school pleit voor een snelle aanschaf ervan en voor een goede training in het gebruik.

Het ministerie gaat onderzoeken welke leermiddelen het beste aansluiten bij de kerndoelen. Gaat het ministerie ook meteen aan de slag om na te gaan hoe de lokale context van de onderwijsinhouden voor de vakken geschiedenis en aardrijkskunde gewaarborgd worden?

De onderwijsagenda rept in het onderdeel "onderwijszorg op maat" over het schrijven van handelingsplannen. Zoals eerder aangehaald is onze situatie zo ernstig, dat het schrijven van handelingsplannen een onmenselijke taak wordt voor de docent.

Het ministerie van OCW heeft aan PROBES de opdracht gegeven om PRO op te zetten. Het voortgezet onderwijs vraagt OCW vaart te zetten achter de implementatie van het praktijkonderwijs en het beschikbaar stellen van voldoende fondsen.

Het sociale kanstraject wil een eenduidig begrip voor startkwalificatie. Daarnaast wil het projectbureau weten welke waarde aan het certificaat wordt toegekend.

De onderwijsinspectie zal ons eiland tweemaal bezoeken in 2011. Belangrijk is dat de inspectie goed op de hoogte is van de lokale situatie.

Sint Eustatius kent een grote waarde toe aan de toepassingen van ICT binnen het onderwijs. In de onderwijsagenda heeft men daaraan geen specifieke aandacht geschonken.

Laten we hier afspreken dat het onderwijsministerie zich in instrumentele zin inzet om de problemen als zorg aan te pakken en dat het ministerie het eilandgebied als een gelijkwaardige partner gaat beschouwen, dan zal het openbare lichaam de taak op zich nemen om via een stuurgroep zijn lokale problemen integraal aan te pakken. De scholen zullen dan vooraf bij zichzelf inventariseren wat er bij hun speelt. Wij willen hier beklemtonen dat de schoolbesturen in dit proces immer de rechtspersonen blijven.

We praten hier over een immense taak voor alle betrokken partijen. Het onderwijsministerie moet vertrouwen hebben in de verbetercapaciteit van de school en daarbij de bureaucratie zoveel mogelijk achterwege laten. Na één jaar zouden wij samen de voortgang in het verbeterproces moeten evalueren.